

پنجشنبه - ۱۵ تشرین ثانی ۱۳۳۹

برنجی سنه - نومرو ۲

اداره خانه : باب
عالی جاده سنده
وقت مطبعه سنه
متصل گوشه
باشنده ۱ نومرو لی
دائرة مخصوصه

ملی محسن

آبونه شرائطی :
سنه لکی ۲۵۰ ،
آلتی آیلغی ۱۲۵
فوق العاده نسخهلر
ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰
غروشدر .

مجموعه من هیئت نجه
طبعی تفسیر ایدلمه یین
آمار اعاده ایدلمز .

اوره بیه کونده بر هیقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی ، مصور مجموعه در

برنجی سنه

پنجشنبه - ۱۵ تشرین ثانی ۱۳۳۹

نومرو ۲

بر حالەدەر. بونلرک ایچندن حقیقەتلری سیزمق و سزیمک درایتی کۆتەر بیه مەزسە غەزەنجی سەزى ایستەدیکى برە سوردوکیه بیلیر . مع مافیە باشلی باشنە بو درایتەدە کەسایەت ایتمز . او قودونفە کۆز غەزەنک مەشتەتیلری ایله مەجررلینک عمومی حالت روحیه و منفعتلرنی دە بیلە کۆز لازمەر .

حوادث یتیشدیرمکدە برنجی اولمق ، وقوعات حالیدە آنالایمماق غەزەنجک حقیقتدن زیادە کۆزەتەدیکى نطقەلەردر . بو ضروری استعجال دولایسە بیلە غەزەنلرک و بردکاری ایلمک حوادلەر اکثریتەلک آزمونوق اولانلردر . بالاخره آغزى آچیق قالق ایستەمەنلر حوادلک بر پارچە بایاننامە سەنە صبر ایتمیلرلر .

« مشتیرلر ایستەرلرسە غەزەنجیلر آرسنیک بیلە و رلرلر » دین امیل زولا غەزەنجیلرک تجارتدە نەقد رایلری کیدە بیلە جکلرنی آکلایمق ایستەمشدر .

غەزەنجیلرک آغیر باشلیسی برسیاسی اولانلر و موقع اقتداردەکی فرقه نى تمیل ایدنلر اولمق لازمەر . چونکەلک مشکلیسند نظرنیم رسمی غەزەنلەر متوجهدر . دیکرلرینک قصور و نفاقصلى دائماً کودولیه بیلیر ؛ فقط بونلرک لک اوفاق برخطالری بیلە کۆزە باتار . نیم رسمی غەزەنلک برنجی غایەسى حقیقی سولە مەکن زیادە کەندى حقیقتلرنو تحمیل ایتمک ، صادق قارلرینک باشقە بر فکر ایدنلرلرین میدان و بریمەک و معارضلرنی اسکات ایتمکدر .

ایشتە غەزەنجیلک لک کوچ اوستەلنى . بوکا خلق لساندە « کۆز بوایجیلنى » دیرلرسەدە مهارتە بایلیدینى تقدیردە بر غەزەنجی ایچون موجب اقتخار بر موفقیتدر . بو موفقیت آنجق قودامان غەزەنجیلرە نصیب اولودر . لیکن بونلر بیلە موفقیتلرندن عمومیتلە دولمى بر ذوق الامورلر ، کونک رندە ایچلرندە نفرت واستەگراە حسلری باش کۆستریور . چونکە نەقادر غەزەنجى اولونسە اعماق روحدەکی حریت وجدان و انسانلق هیجانلری ینە نوکە نیمور . واقعا بوندە یاشک ایبلرە مەسى وجدال قوتلرینک آزالەسى دە حائز تأثیر ایسەدە تجربه نلک و زمانک و بر دیکى کیش دەرسلر دها زیادە مەنهدر .

غەزەنجیلک نەقادر تکامل ایتسە کوچوک حەرسلردن تخیرد ایدە من . الوررکە بو حەرسلر و طیرورلک و انسانلق وظیفەلرنی اونوندریمق قادر طاشما سین و قارلردە غەزەنجیلک ضرورت و مەعدنلرنی دها انی قاوراسینلر .

ایکی طرز رؤیت

ایکی طرز تفکر

بن فلسفە ایله اوغراشان کەنجلری کوردکە لسان حالریله شو سؤالی صورمق ایستەکلرنی ظن ایدرم : - بو بر تورلو قطعی صورتدە حل ایدیلەمە بن فلسفە مسئلەلری اوزرندە دوشونمک نەیه یارار ؟ بو سؤالە مختلف طرز لرلدە جواب و بر بیلیر . بن فلسفی دوشونوشک لک چوق ذوقنە مجلوم . اگر تفکرات فلسفیه علمە اساس اولسەیدی ، اونى تمامالاماسەیدی ، حقى غەزەنجیلک تکاملی بو ضروری معیشتلری خارچند اولاماز . الوررکە غەزەنجیلر و طیرور و انسان اولدقلرنی اونونە حق قادر کەندیلرنی حرص و رقابتە قایدە ماینلر و قارلردە غەزەنجیلکە قارشى جهللری ازالیتیلر .

*

آوقاتلرە کلنجه وهله اولیدە یکانە وظیفەلری حقیقی میدانە چیقارمقدەر ظن اولور . شاید بویه اولسەیدی هر دعوانک قارشیلقی ایکی مدافعی اولورمیدى بیلیمورم ؟ اویله م افعلرک برینسک بیاض دبدیسکە دیکری قارە دییور . هایدی دییەمکە « حقیقت مصادمە افکاردن چیقار . فقط بو مصادمە حسی و منفعتسز اولورسە . . حال بوکە عینی دعوانی مدافعه ایدن آوقاتلرک ایکیسیدە مشتربلرینک اجرتلی و کیلرلدرلر . واقعا ایکی طرفکەدە بر جهتدن حقلری اولاییلر . یالکیز بر حقیقتە قارشى وجدانی وقف ایتمش اولان آوقاتلر دکل حاکمدر . آوقاتلرک مدافعه ایتدکلری مؤکلرینک منفعتلریدر . بونی حقیله مدافعه ایدە بیلیمک ایچون مؤکلک نطقە نظرنی تماماً کەندینە مال ایتمک و بوتون وسائلیه مظفر اولمقدن دها قوتلی بر حرصی اولماهە حقدر . هله بو منفعت نەقادر بو بوکە حرصدە اونسبندە آرته حقدر . جانی اولدینى کەندیسنجە معلوم اولان بر جیمرى مستحق اولدینى جزادن قورناران بر آوقات بدیخت و ما یوس مدعی مەرحەتدن زیادە بو ظفرا یله مسرورد . آوقاتلرک وضعیتلری دائماً بویه اولماسەدە اساس وظیفەلری حقیقتک تحریرى دکل بر منفعتدارک وکیلى اولمقدر .

بوکسک منورلکە استحالە ایچون اشتیاق دویجق قادر ذکی بر آدم اولان آوقاتک بو آرزو سە مانع اولان مع التأسف ایتسە بو وظیفە سیدر .

۱۰ تشرین ثانی ۱۳۹۹

دارالفنون روحیات معلمی

مصطفی شکیب

خدمات ابتدایی کی کوزللی طائفه ناصیل واسطه اولوبورسه تفکرده ایکی غایبه خادم اولایلر. اشیا اوزرنده کی دوشونجه من اکثراً اولنرک نه حالد بولوندی، موجود کینتلیرنک عاتی نه اولدینی، آراغه تعلق ایدر بو تقدیرده حاصل ایتدیکنز علم اشیاک استقبالی بولمجه تخمین ایتدیرر. طبیعت انطباق ایدرز، ممکن مرتبه راحت ایلدیلیرز. بو طرز تفکرک علی العاده حالته «عقل سلیم» دیرز، اک مکمل شکلی ده «علوم مثبت» ددر.

فقط تفکرک یوکسک طرز یارک اودوغریدن دوغری به اشیاک منفرد کینتلیرنی اوکره نمکی استهداف ایتز. بزبونوع تفکرله مکونانک هیئت عمومی منی، بوتون اشیاک اک عمومی مناسبتی، ماهیت اساسی سی آکلامه جالشیرز. بو بولده دوشونجه منک غایبی دوغریدن دوغریدن دوغری به برقع استحصالی دکدر. یگانه هدف اولسه اولسه کندی کندی تظمین ایلکدر. ایشته تفکرات فلسفه بودر.

علمی تفکرانده ایشمه یارار برشی کشف ایتدیکنز زمان سرور ایچنده قایلر نه قدر حسی اولورسه اولسون، علم طبیعت حاکمیتدر. بولم بر نفی غایبی واردر. تفکرات فلسفه ده استحصالی ایدیلجک نتیجه منی حساب ایتسه کز بیله منحصرأ مسئله لک دوشونجه منی کافی بر ذوق و سرور ویرر. چونکه هر مسئله فلسفه قارشیکزه مکونانک ماهیتی، هدفی، اشیا و حادثه لک بر لرینه نظرأ موقعی دوشونمک سوق ایدر. علمده اولدینی کی اشیاک بر صفحه منی دکل، عمومی، آرالنده کی تناسب موضوع بخندر. اورتیه قویاجمیز بر ایمان، بر قناعتله عالم حقیقه کی علم منی، دویغومنی برلشدیره رک افاده ایش اولاجیز. بوتون مکونانی عمومیتله «کورمه»، اولنک ایچون اوغراشما خصوصی بر ذوق تأمین ایدرک فلسفه لک علمی تماملامی، حرکات معنوبه منی تور ایتمی کی فائده لری اولسه بدی بیله بو ذوقی طامتی باشلی باشنه بر غایبی عد ایدیلدیلر دی.

بو بوک بر فیلسوفک اثرلرنی اوکو بوکزه، بر مشاهده عظمتی قارشینده قایلر سکیز. فیلسوفله رار دوشونمک باشلا یکنز، محیط خارجیکزی اونوتاق درجده بر ذوق سزی استیلا ایدر. امین اولایلر سکیز کی فیلسوفده دوشونور کی عتی ذوق سروری ایچنده ایدی. اثرلرله سزه سرایت ایدن بالذات فیلسوفک هیجایدر. بو هیجان حیانه بر قوتدر، باشلی باشنه

حیات عملیه منی تنور ایلسه بدی یه یوکسک انسانلر منحصرأ ذوقی ایچون مکونانی هیأت عمومی سیله کورمه، دوشونمک جالیشا جقردی. تفکرات فلسفه دن متولد ذوقک سرورک ماهیتی ندر؟ بو مقاله ده اون آکلامه جالشیجیم.

دنیا ده اک ایتدیغ انسانلر رؤیت حسندن محروم اولان «اعمال» در. همان هیمن بر زوالی «کور» تصادف ایتدیکنز زمان درین بر حس مرحمت دیوارز. یالکنز جوق کیشی وارک اشیاکی کورمه من بو بیچاره لره معیشتی تدارک ایتک واسطه مندین قسماً محروم اولدق لری ایچون آجیرلر.

کوز دیگر حواس کی محیطه انطباق ایچون بر واسطه در. بر زوالی اعماو واسطه مالک اولمادی ایچون بزم کی بورویه من اطرافنده کیلر تفریق ایلدیه من، الحاصل طبیعت انطباق ایدر من. دائماً «بدکه»، محتاجدر. فقط فطرتک بر «کور» یا بدینی ظلم یالکنز باشمه سنک معاوتی اولمشیزن یا شایاماسندنی عبارتدر؟ خایر، هیچده بولم دکل... رؤیت واسطه مندین محروم اولان بو زوالی انسان نه طبیعتده کی متنوع رنگلری، نه مهتابک کوزللیکنی، نه غروب کوره ییلر. بزم کوز واسطه سیله دویدیغیز بدیی ذوقلری حس ایتکدن محرومدر. ایشته بن اعماله اک جوق بونک ایچون آجیرم. برکور هیچ اولمازه بدکله بورویه ییلر، حس لمسنک، سامه سنک اعانه سیله آرزوق محیطه انطباق ایلدیه ییلر، حتی کنیدی ایچون قازانچ تأمین ایدمک بر ایشده بولم ییلر فقط نه بابسه کز، ایشاده کی، طبیعتده کی کوزللیکلری کورمه من، بزم ایچون اوقدر تسلی، اوقدر نشئه منجی اولان حسی بر مشاهده دن محرومدر. اوبله دقیقه لرمن اولورک اک بو بوک المرمزی بر کوزد لک قارشینده اونوتورز. زمان اولورک بر غروب بر مهتاب هیچ برشیک تأمین ایلدیه جکی سرور و نشئه من ویرر. اعمالک بو ذوقلردن محرومی جوق الم دکیدر؟

شو تحلیل کوستر برک رؤیت بر طرفن محیطه انطباق واسطه منی اولدینی کی حسی مشاهده آتیدر ده... «کوز» واسطه سیله الله ایتدیکنز خیاللر اشیاکی طائفه، مسافه منی تقدیر یارار، بومعلومات سایه ند حیات عملیه منی تنظیم ایدرز. عینی زمانده بصری خیاللر زده هیجان بدیی ده، کوزلک ذوقی ده اوباندیرر. کوزل بر منظره به باقیسیمنز اوکا مقتون اولارق ساعتلرجه اوندن کوزمنی آیریمیشیز اشیاک رنگی تفریق کی بر فائده عملیه ایچون دکدر.

حواس واسطه سیله آلدیمیز انطباق و خیاللر اشیاکی طائفه

فائزى :

تاريخ وقايد

اوزاق ياشامق قادار سهوگيدن ، سهوگيدن
دياده بوقدر اينان ، فاني به نشته ويره ...

عشق آلتون آلهوى گوزلرني بوروتور ،
تولومدن دها قورقوج اضطراره بوروتور .

ريالان مجموعه سي تاريخ ديلن ماسال
اومت ، فقط نهضر ، سن اوندن برحه آل

اى گنج ، اوگنده اگيل ، حرمله يوزينه باق ،
ديگله سكا نهديور ، او بلي بوكوك بوناق :

قوغدورتدي ماصيل حوا ، جنتدن آدمي ،
ايچين ، ايچين ادمه آرادتي عالمي ...

شايد ، سنكده برگون اوغراسه يوك ، صافين
گيرمه «جنت» ديسلر ، بلكه صافيلدر : قادين !!

اورخان رضا

غزل

ظن اتمه آزاده آلام وعين وار
سلطان بيله اولسهك يته صيرتنگه من وار
خياط اجلدر سني اكدا ايدين ايواه
تولم ديهن آوارهك اوموزنده كفن وار
هيچ اوماكه وارنك ، اوسنك وهم وچاكنك
رؤياكي عالم ، نكيدن وار نكان وار
هرقظه بر بخر قديم احديت
درياي قدمده نهرن وار ، نهرن وار
عارفله جنت بيله اغيار دكل يار
زاهدله عقابده بر بيت عدن وار
برزلف مقعدكيدر كار جهانيان
ظن اتمه شيرازه عالمه دوزن وار .

شيخ حسين سهراربه

برقدردر . متفكر انسانلر اوقدرته ، او هيچانه محتاج اولدقلرى
ايچوندركه فلسفي اثرلر لاييوند . هيچ اسكيز ، اوقودجه
درينلشدكه ، فيلسوف ايله محال اولدجه ذوق آليرسكيز .
بو ذوق ، بو هيچان فلسفهك ، حكمتك نمايد . اون دويدليكنز
زماندر كه آثار فلسفيه محبوب اولورسيكيز .

تاريخ فلسفه معلمى

محمد امين

موسى تريا بآك

غرب موسيقيسنده شرقه نغمه لرى

غرب موسيقيشناسلرى ، بسترلر نه زنكيتلك و برمك ايچون
اقوام وملل ساثره موسيقيلرى ده تدقيق ايدهرك اونلردن بارچله
ونغمه لى آلمقده درلر . بو صورته اوتنهبرى مألوف اولدقلرى
اسلوبلر آرمسته ناسنيد افكار موسيقيه علاوه ايدهرك اثرلرند
يكيلك - صوله كتير مكد درلر . دنسانك لك اوزاق يرلرندكى
موسيقيلرى تدقيق وتبعدن اوصافيان اوروپايلر لك مهم ثروت
لخيه ني شرقده بولمشلردر . شرقدهكى بومنايع ثروته بيوك اثرلر
وجوده كتير مشلردر .

شرق مالوديلرينك اوروپايه نقلى و نديكيلرك دكلرلده
حكمران اوله رق شرقه تجارت ايتدكارى دورلر تصادف ايدر .
اون سكزنجى عصر لك بيوك اوپه را بستره كارلردن (عاشه) لك
سلجان اسمندهكى اوپه راسنده شرق نغمه لرى قوللانلش حنى
يكيچرى موسيقيسى بيله مخمده كو - ترمشدر . (غلقوك) لك
آلداتيلان قاضى و مكه حاجيسى عنوانريله بر پردللك تمثيل
موسيقيلرى بو واديه يازيلان ايلك اثرلردن معدوددر . (غلقوك)
اوفق اشكالدكى اثرلرندده شرق اسلوبى طرزنده معلوديلر
قوللانمشدر . شرقه قارشى درين انجذابى اولان (و.بر) ، (ابو
حسن) اسمندهكى اوپه رايي بسترلشمشى . بالاخره (بره چيوزا)
و (ويرون) اوپه رلرند مخمده كودرين يريله رقصى ، شرق
نغمه ليله اجر ايتدريمشدر . ماربرك (ابوملك) ولورتسبنك
(يايه لى على باشا) عنوانلى اوپه رلرى ده بو نوع اثرلرنددر .
غرب بسترلرى آرمسته ، شايان دقت اولان آثاردن بريى ده
بيزهك (جمله) سى در . بيزه بو اثرند شرق روحى صمبى
اوله رق ياشانمشدر . (قارمن) لك موسيقيسى ده مملكتيمز خلقلك